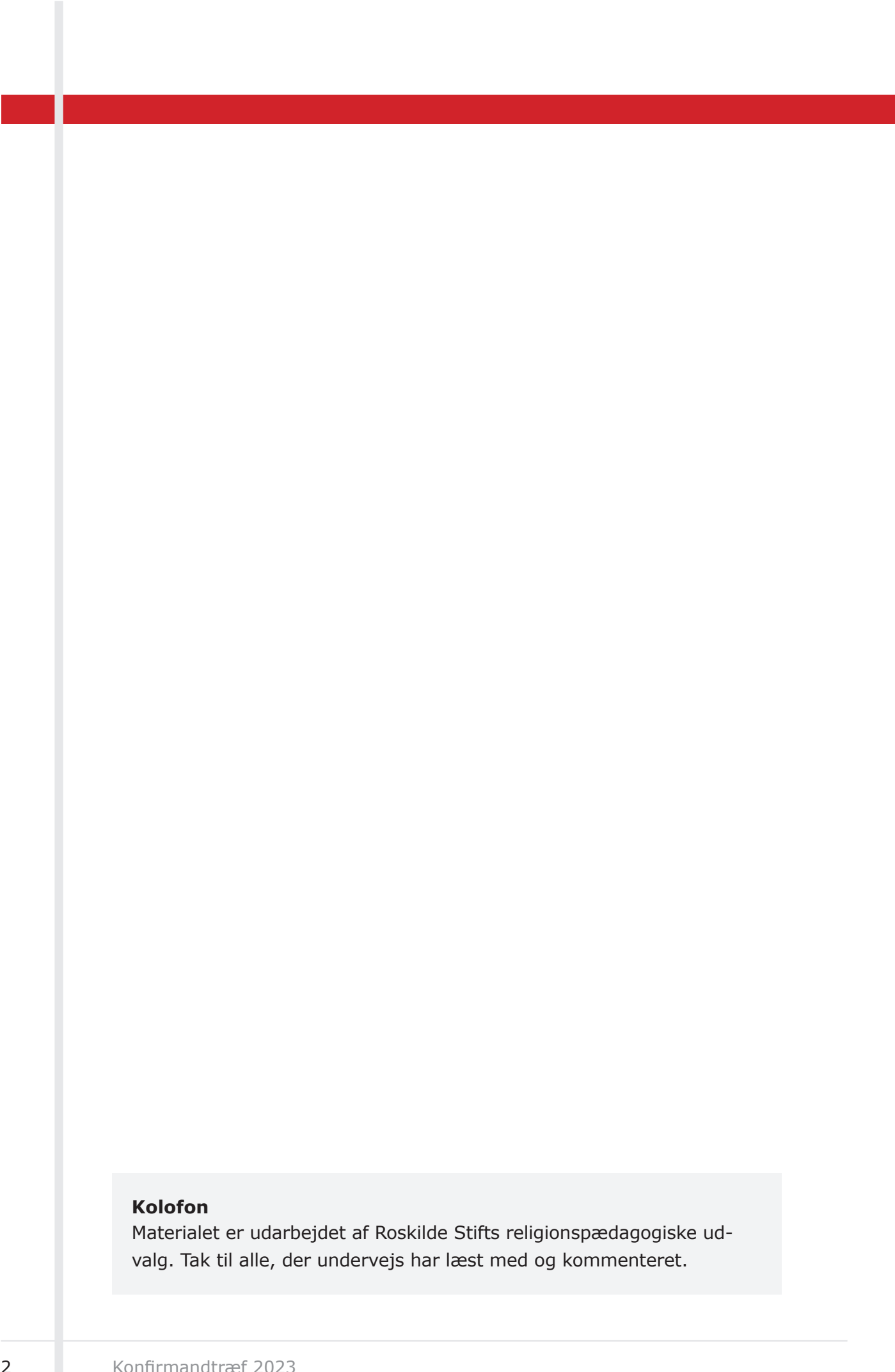

Undervisningsmateriale Konfirmandtræf 2023

Roskilde Stift

Kolofon

Materialet er udarbejdet af Roskilde Stifts religionspædagogiske udvalg. Tak til alle, der undervejs har læst med og kommenteret.

INDHOLD

Forord	s. 4
Indledning	s. 6
Første undervisningsgang	s. 8
Anden undervisningsgang	s. 10
Bilag 1-4	s. 12
Fjer	s. 20

Foto: Evald Munksgaard Hansen

Temaet for dette års konfirmandtræf er nadveren, og det er et emne, som jeg som ny biskop glæder mig over, at der bliver undervist i – ikke bare én gang men igen og igen.

Og når vi taler om nadveren, så er det godt også at prøve at gå til nadver sammen. For sådan er det med kristendommen og kristendommens budskab. Det er først, når budskabet slår rod i hjertet, når du hører Ordet og tar imod i tro, at du kan fornemme, at det er sandt også for dig. At ordene der bliver sagt, gælder også dig – og ikke kun sidemanden, den anden eller de andre.

For mange år siden, da jeg var helt ny præst, var der en lille pige, der efter en gudstjeneste spurgte mig, "hvorfors holder du to fingre oppe, når du slår korsets tegn", og så viste hun mig, hvad hun havde set, at jeg gjorde.

Det var godt set! Det var en opmærksom pige. Hvorfor gør vi som vi gør i kirken?

Der er en forklaring på de fleste ting, der sker under en gudstjeneste. Og svaret på spørgsmålet om de to fingre er, at det gjorde jeg, og det gør jeg stadig helt bevidst for at pege på at Jesus er andet og mere end et godt menneske – Jesus er sand Gud og sandt menneske. Vi taler om at Jesus har to naturer.

Jesus er ikke bare et forbillede, han er også en gave til os – Guds åbenbaring, der kommer til os for at fortælle os, at vi er elsket og accepteret

– også når vi ikke formår at gøre gode gerninger eller vi fornemmer eller får at vide at andre taler ondt om os, og vi derfor kommer til at føle os uduelige og måske også ensomme.

Budskabet er, at Gud elsker os – dig og mig, og derfor skylder vi også at elske hinanden. Ja, det vi fejrer i nadveren er Jesus død og opstandelse – at Jesus har hengivet sig for os – givet sig selv – for at vi skal leve ikke på må og få, tilfældigt – men i troen på ham som døde og opstod igen – og som var og er kærligheden selv.

Det er dét som nadveren er den dag i dag. Et kærlighedsmåltid hvor vi ikke bare får at vide, at vi hører sammen og har fællesskab med hinanden men med ham, som om sig selv sagde: Jeg er opstandelsen og livet, den som tror på mig skal leve om han end dør. Han har givet os af sin Ånd. Vi kender godt det her med, at det kan føles som om, der er en god ånd – en god stemning et sted. Og der hvor Guds Ånd er til stede, der er frihed til. Ikke frihed til hver især at være sig selv nok – men frihed til at være sig selv – som det Guds menneske, du er skabt til at være.

Når der deles nadver ud – så siger præsten som regel: dette er Jesus Kristi legeme, dette er Jesu Kristi blod inden der deles henholdsvis brød og vin ud.

Da jeg for mange år siden boede i Australien, gjorde det derfor indtryk da jeg gik til gudstjeneste i en anden kirke end Folkekirken og præsten under nadveren pludselig sagde: dette er Jesu legeme "given for you" – givet for dig/til dig - og dette er Kristi blod "shed for you" – udgydt for dig. De få ord "given for you" – shed for you" – givet til dig, udgydt for dig – fortalte med al tydelighed, at der sker noget i nadveren, som har med mig at gøre.

Vores kirkefader Martin Luther brugte udtrykket: "Glaubst du, so hast du" – tror du, så har du – så har du fat i det vigtigste – eller rettere sagt, så kan du leve i tillid til at Kristus har fat dig. Og Han har mere at sige om dig og mig, end det de andre siger, og det jeg selv siger om mig selv. Og når vi ikke skal kæmpe for at retfærdiggøre os selv og tage os bedre ud, så får vi inspiration og kræfter til at gøre noget andet: tilgive de andre, give mad til de sultne, besøge de syge, hjælpe og bære over med. Når og hvor det sker, så oplever vi små glimt af noget guddommeligt.

Jeg har selv haft glæde af at tage konfirmander med til stiftets konfirmandtræf i de år, jeg var sognepræst i Roskilde Domsogn, og jeg håber at Stiftets mange konfirmander må få lyst og hellig nysgerrighed til at deltage i nadveren både før og efter at de er blevet konfirmeret.

INDLEDNING

Kære præst og konfirmandlærer

Her får du undervisningsmaterialet til årets konfirmandtræf i Roskilde Domkirke. Vi glæder os meget til at se jer.

Temaet for undervisningsmaterialet og årets konfirmandtræf

Temaet for dette års konfirmandtræf er ligesom sidste gang nadveren, som i materialet belyses gennem de fire grundfølelser og temaet om Jesus' to naturer som sandt menneske og sand Gud. Man kan aldrig forstå nadverens fulde dybde uden at se den gennem troens øjne, og det forsøger vi gennem disciplenes øjne og ved at koble nadveren med de fire grundfølelser i et menneske: *Frygt, vrede, sorg og glæde.*

Vi har valgt fire disciple, som udtrykker hver sin grundfølelse - Peter knyttes til vrede, Judas til sorg, Thomas til frygt og Johannes til glæde. Scenen er den samme, nemlig nadverbordet Skærtorsdag. Hver discipel repræsenterer en følelse, og hvad der sker ved nadverbordet. Konfirmanderne får altså fire forskellige disciple, de fire grundfølelser og fire forskellige vidnesbyrd om, hvad der sker ved nadverbordet. Disciplene bliver på denne måde repræsentanter for de dybeste følelser, der er på spil i et menneske, og de følelser var til stede den sidste aften, disciplene var sammen med Jesus, ligesom de er til stede i vores liv i dag. Nadveren bliver aktuel og giver mening, dengang som nu.

Brug af dette materiale

I materialet her er der et undervisningsoplæg til to moduler á halvanden time inklusiv andagter. Materialet er bygget op, så der er flere ideer, end der er tid i hver undervisningsgang, så man kan plukke de ideer, man vil bruge.

Forberedelse til besøget i domkirken

Det er en stor fordel, hvis konfirmanderne inden besøget i Domkirken har øvet to salmer, nemlig **DDS nr. 70** (*Du kom til vor runde jord*) og **192** (*Hil dig, Frelser og Forsoner* - melodi Hoffmann), Trosbekendelsen og Fadervor. Det er også vigtigt, at konfirmanderne kender til at gå til nadver, og at I forinden har forklaret dem, hvad kontinuerlig altergang er og gerne øver det med dem.

Besøget i domkirken

Ved besøget i domkirken skal konfirmanderne først rundt til fire poster. Efterfølgende bliver de bænket i kirkens skib, og vi fejrer gudstjeneste sammen. Konfirmanderne bliver fulgt til og fra posterne af guider fra Rollespilsakademiet. Guiderne hjælper også med at skabe sammenhold og stemning under besøget.

De fire poster består hver af en fortælling og en aktivitet. Du må meget gerne tage del i aktiviteten sammen med konfirmanderne. Posterne er:

- **Glæde/Johannes.** Aktivitet: Konfirmanderne skal på et blad skrive tre ting, der gør dem glade.
- **Vrede/Peter.** Aktivitet: Konfirmanderne skal med bevægelse forholde sig til hvad der kan gøre dem vrede.
- **Sorg/Judas.** Aktivitet: Konfirmanderne bliver korstegnet i panden.
- **Frygt/Thomas.** Aktivitet: Konfirmanderne skal "tænde" et knæklys og bede en bøn.

Vi har i år valgt ikke at have en 5. post. Tilgængæld bliver der så lidt mere tid og plads til at komme rundt i domkirken.

Efter besøget

Det er forskelligt, hvad I lokalt har af mulighed og behov for at samle op på besøget i domkirken. Men det er oplagt at tage en snak med konfirmanderne om, hvordan de oplevede besøget i Domkirken? Hvordan deres syn på nadveren evt. har ændret sig? Og hvad det betyder for dem, at de har delt en oplevelse med 3000 andre konfirmander i Roskilde stift?

Dernæst er der et mere socialt aspekt. Vores erfaring er, at langt, langt de fleste konfirmander har en rigtig god oplevelse i domkirken. Men en sjælden gang opstår der en situation, som man naturligvis vil følge op på hjemme. Det giver helt sig selv, når I selv følges med jeres konfirmander. Når det er "andre voksne", der følges med konfirmanderne (fx fordi I er mange hold afsted samtidig) kan I med fordel aftale, at du som konfirmandlærer bliver briefet efterfølgende om besøget, og hvordan konfirmanderne oplevede posterne og gudstjenesten.

Due og fjer

Vi har tradition for, at konfirmanderne kan skrive en bøn på en fjer til den store due, som hænges op i Domkirken under konfirmandtræffet. Fjeren må også meget gerne udsmykkes, men helst ikke med glimmer eller andet som kan falde af.

Det er *frivilligt*, om I udarbejder disse små bønner med konfirmanderne til at hænge under duen i domkirken. Hvis I gør det, skal I bruge skabelonen på side 20, og fjere være stiftet i hænde senest d. 19. januar 2023.

FØRSTE UNDERVISNINGSGANG

FØRSTE UNDERVISNINGSGANG: TONATURLÆREN

Formål: At præsentere konfirmanderne for Jesus' to naturer - både det menneskelige og det guddommelige. At præsentere konfirmanderne for både det, de kender, og det, som er meget fremmed for dem.

Jesus menneske og Gud (ca. 20 min.)

Tavlestafet

Del konfirmanderne i to hold. Stil dem gruppevis for enden af rummet/gangen. Hver gruppe har sin del af tavlen/flipover/stort stykke papir på væggen. Hvert hold får en tusch/stykke kridt, som de skal bruge til at skrive så mange ord/ideer/associationer op som muligt om dagens stafet-ord.

Den første konfirmand fra hvert hold løber op og skriver den første ide/ord på tavlen og løber tilbage med kridtet, som gives videre til den næste i rækken. Den næste løber op og skriver næste ord/ide osv. Det gælder om, at hvert hold får skrevet så mange ord/ideer som muligt. Giv holdene 1 minut til lige at snakke sammen og lægge taktik, inden I går i gang med øvelsen. Start stafetten og lad den vare enten i et vist antal minutter eller næsten så længe, konfirmanderne har noget at skrive. Afslut stafetten ved at tælle op, hvor mange forskellige ord/ideer hvert hold har skrevet. Saml til sidst op ved at inddele ordene på tavlen i ord, der viser, at Jesus var menneske, og ord, der viser, at Jesus var Gud.

Tavlestafet med eksempler på at Jesus var menneske:

Han blev født, han døde, han spiste, han talte, han havde familie og venner

Tavlestafet med eksempler på at Jesus var Gud:

Han lavede vand til vin, han helbredte, der var engle sang, da han blev født, han opstod, han gjorde Guds vilje

Alternativ øvelse: Lad konfirmanderne blande rød saft og vand. Det er en tydelig illustration af de to naturer, der blandes, men er til stede begge to.

Kreativt arbejde to og to. Vælg mellem forslag 1 og 2

FORSLAG 1: Jesus' Facebook-profil. (ca. 45 minutter. 30 minutter til at udfylde Facebook (brug evt. **bilag 1**), derefter 15 minutter til fremlæggelse).

Facebook er valgt, selv om det sandsynligvis ikke er konfirmandernes primære sociale medie. Men de kender det og mange bruger det som platform, der går på tværs af generationer, ikke helt ulig konfirmationsforberedelsen. Vi går ud fra, at de fleste undervisere og konfirmander kan relatere til en facebookprofil.

Følgende felter skal udfyldes: *Arbejder her, uddannelse, følges af, venner, familie, har boet, livsbegivenheder, deltager i begivenheder, medlem af grupper, kontaktoplysninger, minder.*

FORSLAG 2: At beskrive et menneske (ca. 45 min.)

Tal med konfirmanderne om, hvordan vi beskriver hinanden. Nogle ord handler om, hvordan vi ser ud, andre om hvordan vi er, andre ord igen beskriver, hvad vi er gode til. Fx Stærk, god til fodbold, blå øjne, læser hurtigt.

Nu skal konfirmanderne to og to beskrive hinanden (ca 15. minutter).
Skriv ca. 10 ord om din sidemakker. Ordene skal beskrive din sidemakker, som hvis du ville anbefale din makker til en ven, og der skal være ord inden for alle tre grupper: Hvordan vi ser ud, hvordan vi er, og hvad vi er gode til. Beskrivelserne fremlægges.

Hvis man har et hold, hvor man er i tvivl om, om de siger pæne ting om hinanden, kan de fx beskrive præsten i stedet for.

Nu deles holdet i to mindre hold (ca. 15 min.).

Hold 1 får udleveret *den apostolske trosbekendelse*. Hold 2 får udleveret *den nikænonkonstatinopolitanske trosbekendelse* (**bilag 2**).

Hvert hold kan arbejde samlet eller deles i mindre grupper af 2- 3 konfirmander. Opgaven lyder: Sæt streg under de ord, som beskriver Jesus i Trosbekendelsen.

Derefter læser præsten de to trosbekendelser højt. I hvilken trosbekendelse beskrives Jesus ud fra en biografisk vinkel med livsbegivenheder, og i hvilken beskrives, hvem han er, altså Jesus' væsen?

Ny Trosbekendelse (ca. 15 min.)

Find og skriv på tavlen de ord, som efter konfirmandernes mening skal være med i en Trosbekendelse, altså nøgleord/kerneord/uopgivelige ord... Til slut kan konfirmanderne få udleveret en ny trosbekendelse (**bilag 3**). I kan tale om, hvordan den udleverede trosbekendelse beskriver Jesus? Er der mest vægt på det biografiske (Jesus som menneske) eller på hans væsen (Jesus som Gud)?

Andagt (ca. 25 min.)

- Sig den Apostolske Trosbekendelse sammen.
(Lille opgave: Mens vi siger den, så tænk over om du synes, den siger mest om Jesus som menneske eller som Gud)
- Salme: 70, *Du kom til vor runde jord*
(Skal bruges ved konfirmandtræffet i Domkirken)
- Bibelfortælling, Lazarus' opvækkelse fra de døde
- Find i bibelfortællingen ord, som siger noget om Jesus som menneske og som Gud, og lav dem til hashtags
- Bøn: Fadervor
- Salme: 68, *Se, hvilket menneske* (salme om tonaturlæren).

ANDEN UNDERVISNINGSGANG

ANDEN UNDERVISNINGSGANG: OM NADVEREN

Formål: *At nadveren delvist skal afmystificeres for konfirmanderne og opleves gennem sanserne. Og så skal de blive klar over nogle af de teologiske vinkler, der ligger i nadveren.*

Stoledans (ca. 20 min.).

Stoledansen bruges som modbillede på nadveren. Fra stoledans bliver man udelukket, ved nadveren er der plads til alle.

Hav musik klar og det antal stole, konfirmanderne er, stillet op i en kreds. Start musikken, og fjern en stol, sluk for musikken. Dette gentages. Flere og flere vil efterhånden blive udelukket fra fællesskabet. Tal med konfirmanderne om, hvad det gør at blive udelukket fra et fællesskab.

Nadverfortællingen (ca. 20 min.).

Læs en god genfortælling af nadveren Skærtorsdag aften. Brug f.eks. "Bogen" af Bjarne Reuter eller Ingrid Schrøder-Hansens bibelgenfortællinger. (Fokus skal ligge på Skærtorsdag og nadveren, de andre påskedage refereres kort).

Samtale om nadveren (ca. 20 min.).

Bed konfirmanderne skrive ét spørgsmål hver om nadveren ned. Det skal være noget, de har undret sig over eller gerne vil vide. Derefter sætter præsten sig på en stol, og konfirmanderne kan en efter en stille deres spørgsmål. Præsten svarer kort.

Forklar de svære ord som fx legeme og ihukommelse. Hav fokus på brød og vin.

I kirken (ca. 20 min.).

Gå i kirken og lad konfirmanderne smage brødet og vinen/ saften, se flasken og oblatæskan, kalk og disk og hvad der ellers ligger på alteret. Lad dem stille alle de spørgsmål, de kan komme på, f.eks: Hvad symboliserer brød og vin, hvorfor bruger man nogle steder saft, andre steder vin, hvorfor bruger vi brød her og ikke oblater, hvad vil det sige, at brødet er helligt osv? Inddrag gerne lokale skikke.

Spise-sammen-øvelse (ca. 15 min.)

Server et enkelt måltid, f.eks. kiks og juice. Alle skal nu spise sammen, men ingen må tage selv. Alle skal give til hinanden, efter at have spurgt, hvad den anden gerne vil have.

Andagt (ca. 25 min.)

- Salme 192: Hil dig, Frelser og Forsoner - melodi Hoffmann
- Trosbekendelsen
- Hold nadver: Fortæl, at Judas og Peter stadig er med ved bordet/ i fællesskabet. (Peter er den, der veksler mellem tro og tvivl, men det er ham, vi kan identificere os med, Judas er den, der går linen ud). Lad konfirmanderne brainstorme på, hvem der er Judas og Peter i dag, når de selv går til alters om søndagen, altså hvem man helst ikke vil ligge på knæ ved siden af, f.eks. alkoholikeren, der lugter, eller en af de andre konfirmander, man måske ikke snakker så meget med.
- Bøn: Fadervor
- Salme 70: Du kom til vor runde Jord

Øvelse med billeder (ca. 20 min.)

Inddel konfirmanderne i grupper á fire og giv hver gruppe et af nedenstående billeder (**Bilag 4**) med spørgsmål til. Lad dem besvare og saml op i plenum. Eller vis billederne på projektor og tal i plenum. Der er flere billeder end nødvendigt, så du kan vælge dem, du helst vil.

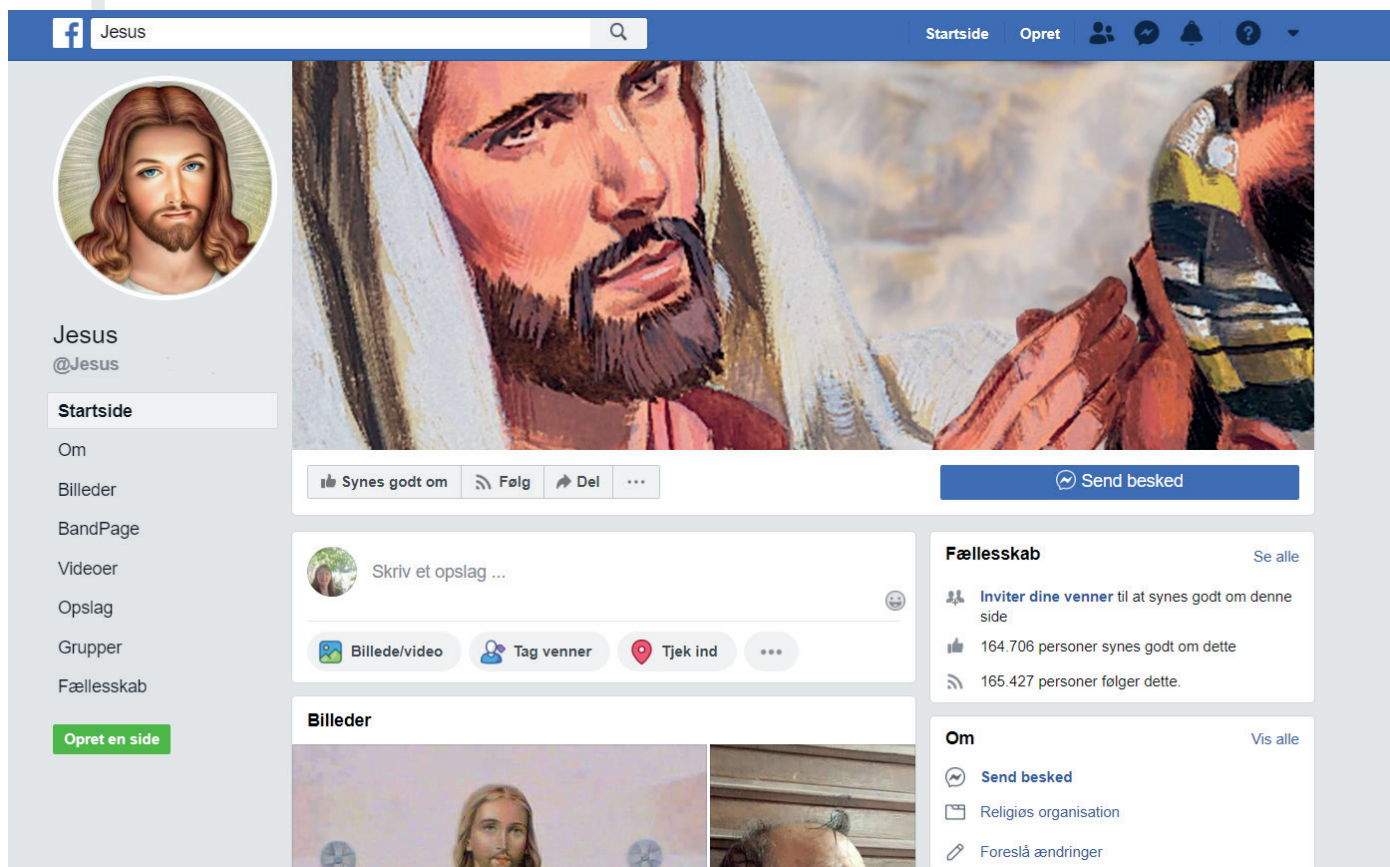
Bed konfirmanderne besvare nogle af følgende spørgsmål ud fra billederne:

- Hvem spiste Jesus sammen med Skærtorsdag aften?
- Hvor sidder Judas og Peter på billedet? Hvordan kan man se det?
- Hvem sidder ellers med ved bordet (Judas, Peter, forbrydere, mænd, kvinder, hjemløse)
- Hvem spise Jesus sammen med ved sit sidste måltid- og hvem er med på dette billede?
- Hvorfor skal vi gentage Jesus' sidste måltid?
- Hvad er budskabet i nadveren?
- Hvilken sammenhæng er der mellem dem dengang og os nu?
- Hvem kigger Jesus på (kigger han på os eller væk) og hvorfor?
- Kig på maden, hvad bliver der serveret?
- Hvem er med i din kirke til nadveren? Er der nogen, der ikke må deltage?
- Hvordan holder Jesus sine hænder og hvorfor?
- Hvordan ville Jesus' disciple se ud i dag?

Det sidste billede - Det himmelske måltid:

1. Kig på alterets farve og materiale. Hvad symboliserer det gyldne?
2. Nadveren forbinder jord og himmel. Kig på lysene: Hvilket bord står de på (lysenes står på bordet, men rager op i himlen og forbinder jord og himmel)? Hvorfor?
3. Se på personerne. Er det mænd eller kvinder? Hvorfor?
4. Forestiller dette billede fortid, nutid eller fremtid?

Bilag 1

Arbejder her:

Uddannelse:

Følges af:

Venner:

Familie:

Har boet:

Livsbegivenheder:

Deltager i begivenheder:

Medlem af grupper:

Kontaktoplysninger:

Minder:

**Hvis du skulle tilføje
et nyt profilbillede af
Jesus, hvordan skulle
det så se ud?**

Find det på Google.

Den apostolske Trosbekendelse

Vi forsager Djævelen og alle hans gerninger og alt hans væsen.

Vi tror på Gud Fader, den Almægtige, himlens og jordens skaber.

Vi tror på Jesus Kristus, hans enbårne Søn, vor Herre, som er undfanget ved Helligånden, født af Jomfru Maria, pint under Pontius Pilatus, korsfæstet, død og begravet, nedfaret til dødsriget, på tredje dag opstanden fra de døde, opfaret til himmels, siddende ved Gud Faders, den Almægtiges, højre hånd, hvorfra han skal komme at dømme levende og døde.

Vi tror på Helligånden, den hellige, almindelige kirke, de helliges samfund, syndernes forladelse, kødets opstandelse og det evige liv.

Den nikæenokonstantinopolitanske trosbekendelse

Vi tror på én Gud, den almægtige Fader, himmelens og jordens, alt det synliges og usynliges skaber.

Og på én Herre, Jesus Kristus, Guds enbårne Søn, som er født af Faderen før alle tider, Gud af Gud, lys af lys, sand Gud af sand Gud, født, ikke skabt, af samme væsen som Faderen, ved hvem alt er skabt, som for os mennesker og for vor frelse steg ned fra himlene og blev kød ved Helligånden af Jomfru Maria og blev menneske, som også blev korsfæstet for os under Pontius Pilatus, blev pint og begravet og opstod på tredje dagen ifølge skrifterne og opfor til himmels, sidder ved Faderens højre hånd og skal komme igen i herlighed for at dømme levende og døde, og der skal ikke være ende på hans rige.

Og på Helligånden, som er Herre, og som levedør, som udgår fra Faderen og fra Sønnen, som tilbedes og æres tillige med Faderen og Sønnen, som har talt ved profeterne.

Og på én, hellig, almindelig og apostolisk kirke.

Vi bekender én dåb til syndernes forladelse og forventer de dødes opstandelse og den kommende verdens liv.

Bilag 3 A

Trosbekendelse

Af Simon Grotrian, forfatter

Vi tror på Jesus Kristus, vores bror og frelser, som vil samle os alle i Paradis, når dette liv er forbi,

og som har vundet over Djævelen, vores værste fjende. Vi tror, at al lidelse og smerte vil forsvinde,

og at Dommedag vil rense os for enhver tvivl og synd. Vi tror på Gud, vores far i Himlen, som har skabt os og alt det gode, vi ser, han som mætter os og er kærlighed. Vi tror på Helligånden, der

giver os vort åndedræt og holder den levende samtale i gang. Vi tror på Folkekirken som et ståsted

og hjem for alle fortabte. Vi tror på, at verden er begyndelse, og at alt skal blive nyt. Amen.

Trosbekendelse

Af Ida Auken, cand.theol. medlem af Folke- tinget for Radikale Venstre:

Død, mørke og ondskab - bliv os fra livet.

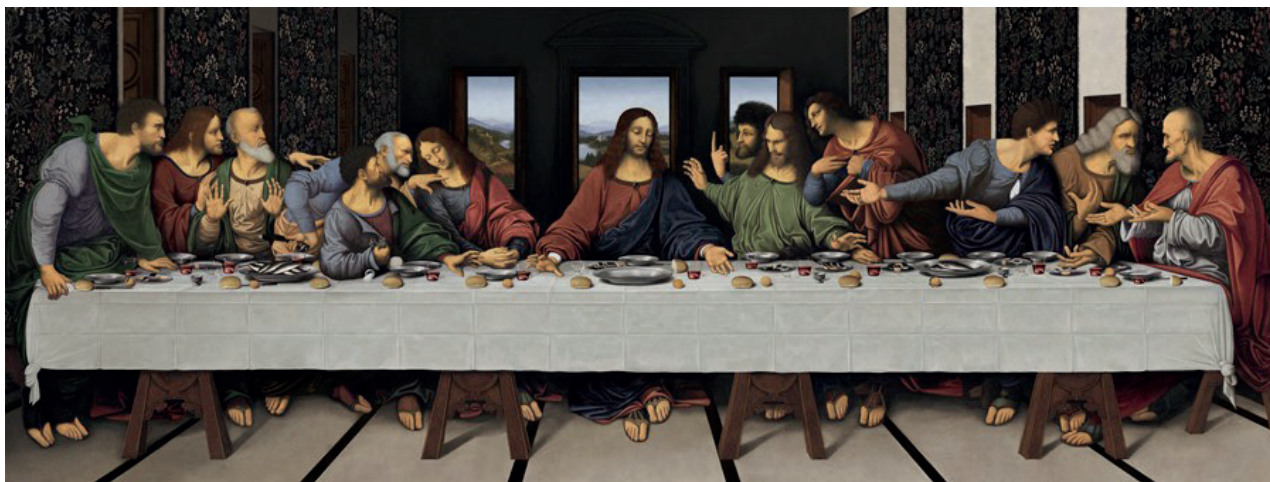
Vi tror på Gud Fader, som har skabt verden og formet os i sit billede. Gud som har givet livet skønhed og mening. Gud, hvis hænder vi kan læne os tilbage i og give slip. Gud, som omslutter os med sin kærlighed og tænder lys i vores mørke.

Vi tror på Guds søn Jesus Kristus, som hver dag giver os en ny chance. Jesus, som har sagt god for os og holder hånden over vores hjerter, når vi går til angreb på os selv. Jesus som har ofret sig for, at vi altid skal kunne leve vores liv frit og taknemmeligt uden skam og skyld.

Og vi tror på Helligånden, den stærke kraft der binder os sammen og skaber fællesskab blandt mennesker. Helligånden, der giver os inspiration, opfindsomhed og mod på tilværelsen. Helligånden, der ånder sin sandhed ind i hver af os og holder os i live.

Bilag 4 A

Jesus' sidste måltid - Da Vinci

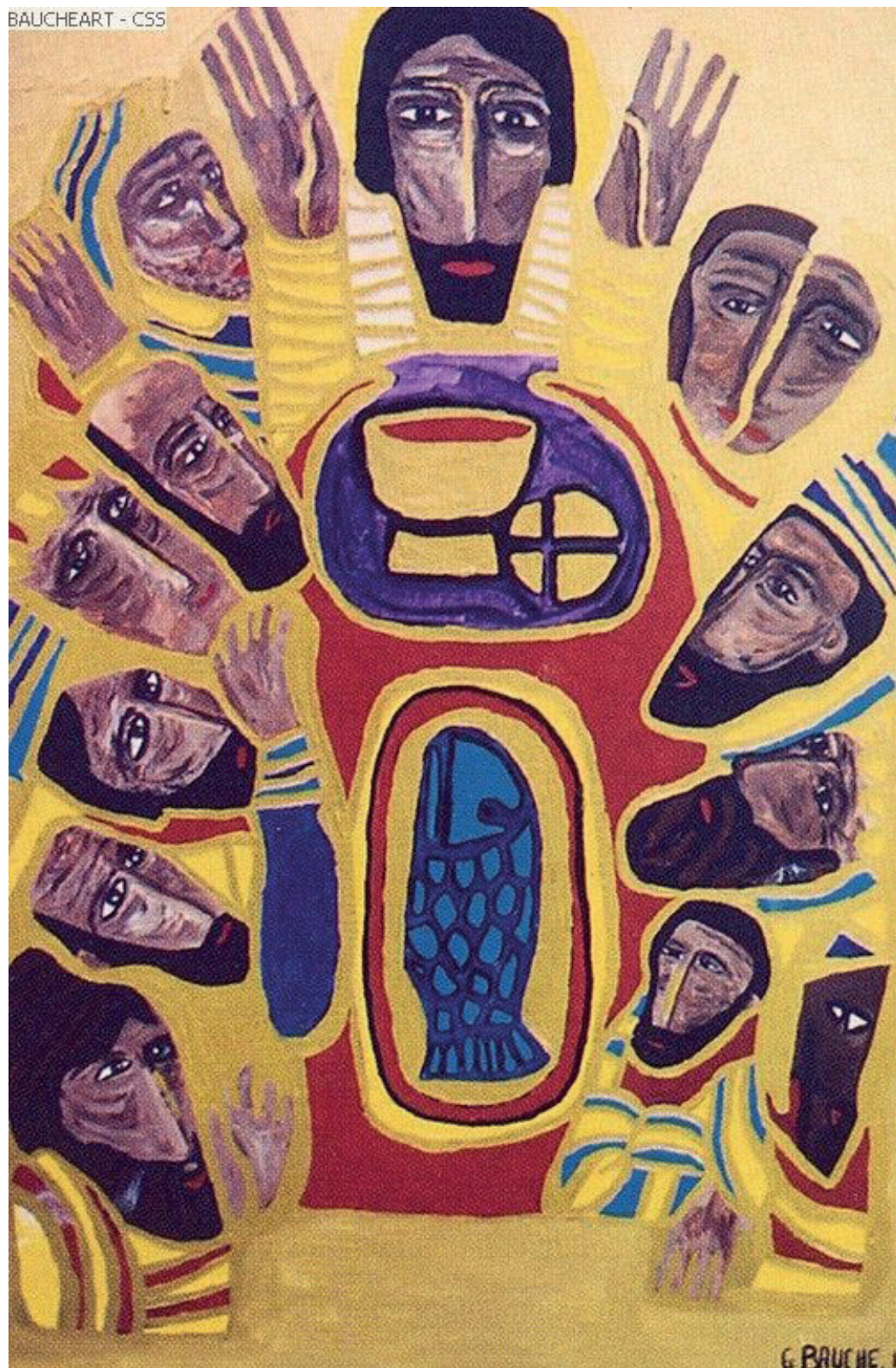

Fattige i Vancouver

Bilag 4 B

Del af Jesus

Bilag 4 C

Tilgivelse

Det himmelske måltid

